

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ซึ่งผู้วิจัยรายงานผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. จุดประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

1. จุดประสงค์การวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

1.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน ประสิทธิภาพการทำงาน และสถานภาพในโรงเรียน

2. สมมติฐานการวิจัย

2.1 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาด โรงเรียนต่างกัน มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

2.2 บุคลากรที่มีประสิทธิภาพทำงานต่างกัน มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

2.3 บุคลากรที่มีสถานภาพในโรงเรียนต่างกัน มีระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 แตกต่างกัน

3. สรุปผลการวิจัย

1. บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับน้อย เมื่อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านการวัดผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และมีปัญหาน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการแนะแนวการศึกษา

2. บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียน มีประสิทธิภาพการทำงาน และสถานภาพในโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและเป็นรายด้านทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในยุคปฏิรูปการศึกษา ครูต้องปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ข้าราชการครูทุกคนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทต่าง ๆ อย่างมากมาย เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับโรงเรียนมัธยมศึกษา และโรงเรียนเอกชน โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานหัวใจของโรงเรียน จึงทำให้โรงเรียนต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง มีความกระตือรือร้นในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น จึงทำให้ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาส มีความคิดเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คมเดช สีหาฤทธิ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น พบว่าความคิดของบุคลากรในโรงเรียนเอกชน เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

เอกชน ระดับประถมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับน้อย โดยงานที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรกคือ งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน รองลงมาคือ งานวางแผนวิชาการ และงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ส่วนงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ งานวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บุญเลิศ (2543 : 129) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่ครูวิชาการในโรงเรียน ภาพรวมของโรงเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ปัญหาที่สำคัญได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และงานการประชุมอบรมทางวิชาการ

2. บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่ปฏิบัติงานอยู่โรงเรียนขนาดต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภารกิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ต่างมีขอบข่ายความรับผิดชอบในกรอบงานทั้ง 12 งานเหมือนกัน ภารกิจในการปฏิบัติงานไม่ได้ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน กล่าวคือโรงเรียนเล็กก็ปฏิบัติงานภายในข้อจำกัดของตน คือมีบุคลากรน้อย งบประมาณและองค์ประกอบต่าง ๆ ก็น้อยไปด้วย ในขณะที่โรงเรียนใหญ่ก็ปฏิบัติงานเพิ่มตามสัดส่วน โดยบุคลากรมากขึ้น งบประมาณก็มากขึ้น แต่โดยภาพรวมก็ถือว่า มีปัจจัยสนับสนุนตามสัดส่วนจึงทำให้ครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่อยู่โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวัฒน์ สุวรรณอภิชน (2546 : 111) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน

3. บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการ

โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ต้องทำงานภายในโรงเรียนที่มีระบบการบริหารจัดการเดียวกัน ซึ่งงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ต้องเป็นไปตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งให้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษาต่าง ๆ ไม่เว้นแต่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อกูลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่นเอง ซึ่งครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันต้องทำงานร่วมกันภายใต้หลักการดังกล่าว จึงทำให้ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศนชัย สุชะพันธ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแพร่ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานน้อยกว่า 8 ปี และ 8 ปีขึ้นไป มีปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุระชัย นันทะบุตร (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเอกชนคาทอลิก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนคาทอลิกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สฤณี กุฎกา (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 20 ปีลงมา และมีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการตามแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไม่แตกต่างกัน

4. บุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ที่มีสถานภาพในโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ต่างมุ่งส่งเสริมให้บุคลากร
 ในสถานศึกษามีการพัฒนาความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
 มีความมั่นคงและก้าวหน้าต่อการพัฒนาคุณภาพในด้านวิชาการ โดยมีบทบาทหลักในการ
 ประสานส่งเสริมสนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษา
 ทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้
 การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของ
 งานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วม
 ของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและ
 ประสิทธิภาพ มีการกำหนดนโยบายและการวางแผนด้านวิชาการ โดยการจัดทำแผนงาน
 วิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
 จัดครูเข้าสอน จัดทำโครงการสอน การจัดปฏิทินการปฏิบัติงานจัดตารางสอนปฐมนิเทศ
 นักเรียน และการลงทะเบียนเรียนรวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ให้
 ประกอบด้วยการดำเนินงานการสอนตามหลักสูตร การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริม
 หลักสูตรทางด้านวิชาการ ได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี
 โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
 การจัดห้องสมุด เป็นต้น และงานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อ
 การสอน การจัดรวบรวมเอกสารคำสอน คู่มือครู และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จัด
 บรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการจัดตั้ง
 คณะทำงานทางวิชาการ ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อความก้าวหน้าทาง
 วิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิระศักดิ์ อินทร์หอม (2548 : 83)
 ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษাপทุมธานี
 ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษ
 ปทุมธานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน
 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลำเรียง แสงทัน (2548 : 61-63) ได้ศึกษาปัญหา
 การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทฤษฎีของครูวิชาการ
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูวิชาการ
 โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านทุกด้าน
 ไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 จากผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาการบริหารงานวิชาการจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารองลงมาคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนปัญหาด้านที่ต่ำที่สุด คือการแนะนำแนวการศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

5.1.2 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ควรดำเนินการศึกษา วิเคราะห์พัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อศึกษามาใช้ในการบริหารการจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และมีการส่งเสริมให้ความรู้ จัดการอบรมพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน

5.1.3 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ควรมีการศึกษาความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาและควรมีการสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคลและครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

5.1.4 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพ โดยให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มีการนิเทศเพื่อพัฒนาการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา มีการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลให้เขตพื้นที่ การศึกษารับทราบ

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรมีการทำวิจัยในทำนองเดียวกันในภาคอื่น ๆ เพื่อให้มีข้อเสนอเทศ ในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.2.2 ควรดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน ที่มีปัญหาอยู่ ในอันดับต้นๆ ได้แก่ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิง ปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น